

USTAWA
z dnia 5 stycznia 1991 r.

Prawo budżetowe

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

Prawo budżetowe ustala ogólne zasady i tryb gromadzenia zasobów pieniężnych objętych budżetem państwa i budżetami gmin oraz przeznaczania tych zasobów na finansowanie zadań wynikających z funkcji państwa i gmin, a także ustala formy organizacyjno-prawne jednostek realizujących zadania objęte budżetem państwa i budżetami gmin.

Art. 2.

1. Budżet państwa jest rocznym planem finansowym obejmującym dochody i wydatki państwa.
2. Budżet państwa jest uchwalany przez Sejm na okres roku kalendarzowego w formie ustawy, zwanej dalej "ustawą budżetową".

Art. 3.

1. Dochodami budżetu państwa, z wyłączeniem dochodów gmin określonych w odrębnej ustawie, są:
 - 1) podatki, opłaty oraz odsetki i dywidendy od wniesionego kapitału, stanowiące na mocy innych ustaw dochody budżetu państwa,
 - 2) wpływy z ceł,
 - 3) wpłaty z zysku Narodowego Banku Polskiego,
 - 4) dochody państwowych jednostek budżetowych,
 - 5) wpłaty od jednostek gospodarki pozabudżetowej i państwowych funduszy celowych,
 - 6) dochody ze sprzedaży, najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej,
 - 7) opłaty od poręczeń i gwarancji, udzielonych przez Skarbu Państwa,
 - 8) odsetki od środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych,
 - 9) odsetki od udzielonych pożyczek krajowych i zagranicznych,
 - 10) pieniężne darowizny, spadki i zapisy na rzecz Skarbu Państwa,

Opracowano na podstawie: tj. Dz.U. z 1993 r. Nr 72, poz. 344, z 1994 r. Nr 76, poz. 344, Nr 121, poz. 591, Nr 133, poz. 685, z 1995 r. Nr 78, poz. 390, Nr 124, poz. 601, Nr 132, poz. 640, z 1996 r. Nr 89, poz. 402, Nr 106, poz. 496, Nr 132, poz. 621, Nr 139, poz. 647, z 1997 r. Nr 54, poz. 348, Nr 79, poz. 484, Nr 121, poz. 770, Nr 123, poz. 775 i 778, Nr 133, poz. 883, Nr 137, poz. 926, Nr 141, poz. 943, Nr 158, poz. 1042.

wykładnia TK ad.art. 33 ust. 5 (Dz.U. z 1995 r. Nr 48, poz. 255)

11) inne wpłaty, stanowiące na mocy innych ustaw dochody budżetu państwa.

2. Wydatkami budżetu państwa są:

- 1) wydatki bieżące naczelnich organów władzy państwowej, naczelnich i centralnych organów administracji państwowej, innych naczelnich i centralnych organów państwowych oraz terenowych organów rządowej administracji ogólnej,
- 2) wydatki bieżące związane z działalnością jednostek organizacyjnych podległych organom wymienionym w pkt 1,
- 3) dotacje na inwestycje,
- 4) dotacje dla zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, środków specjalnych i państwowych funduszy celowych,
- 5) dotacje przedmiotowe,
- 6) dotacje podmiotowe,
- 7) dotacje celowe na zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminom, dotacje celowe na inne zadania zlecone gminom ustawami oraz dotacje celowe na zadania własne gmin,
- 8) odsetki od zaciągniętych kredytów i od papierów wartościowych Skarbu Państwa,
- 9) wydatki na pokrycie umorzenia i ulgowego oprocentowania kredytów bankowych,
- 10) wypłaty wynikające z poręczeń i gwarancji, udzielonych przez Skarb Państwa na podstawie odrębnych przepisów,
- 11) wydatki związane z emisją papierów wartościowych,
- 12) subwencje dla gmin,
- 13) inne wydatki określone odrębnymi ustawami,
- 14) odsetki od otrzymanych kredytów zagranicznych.

Art. 4.

1. W budżecie tworzy się ogólną rezerwę budżetową na wydatki nieprzewidziane, w wysokości do 1% wydatków budżetu.
- 1a. Odrębna rezerwa budżetowa na wydatki nieprzewidziane, w wysokości do 1% wydatków, może być również tworzona w częściach budżetu państwa, których dysponentami są wojewodowie.
2. W budżecie mogą być tworzone rezerwy celowe na wydatki, których szczegółowy podział na pozycje klasyfikacji budżetowej nie może być dokonany w okresie uchwalania budżetu.
3. W budżecie państwa mogą być tworzone rezerwy celowe na:
 - 1) wypłaty wynikające z poręczeń i gwarancji, udzielonych przez Skarb Państwa,
 - 2) wypłaty wynikające z wymagalnych roszczeń od Skarbu Państwa,
 - 3) niezbędne uzupełnienie subwencji ogólnych dla gmin.
4. W budżecie państwa rezerwy celowe mogą być tworzone tylko w części, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 3.

Art. 5.

1. Różnica między dochodami a wydatkami budżetu stanowi nadwyżkę lub niedobór budżetu.
2. Ustawa budżetowa określa przeznaczenie nadwyżki budżetu państwa lub źródła pokrycia niedoboru.
3. Ustawa budżetowa określa również źródła sfinansowania pożyczek udzielanych z budżetu państwa oraz spłat długoterminowych zobowiązań Skarbu Państwa, których spłata przypada w danym roku budżetowym.

Art. 6.

1. Budżet państwa składa się z części, którymi dysponują właściwi ministrowie i wojewodowie.
2. W odrębnych częściach budżetu państwa ujmuje się:
 - 1) subwencje ogólne dla gmin,
 - 2) rezerwy ogólne,
 - 3) rezerwy celowe,
 - 4) środki na naukę,
 - 5) przychody i rozchody związane z finansowaniem niedoboru i rozdysponowaniem nadwyżki budżetowej.
3. W uzasadnionych przypadkach w budżecie państwa mogą być tworzone odrębne części dla:
 - 1) państwowych jednostek organizacyjnych nie będących organami władzy lub administracji państwowej,
 - 2) zadań ogólnych, jeżeli wyodrębnienie części jest uzasadnione koniecznością zapewnienia bieżącej kontroli wydatków.

Art. 7.

1. Budżety gmin są rocznymi planami finansowymi obejmującymi:
 - 1) dochody i wydatki organów gmin,
 - 2) dochody i wydatki komunalnych jednostek budżetowych i zadań własnych gmin,
 - 3) wpłaty jednostek organizacyjnych i dotacje dla jednostek organizacyjnych rozliczających się z budżetami gmin,
 - 4) dochody z podatków, opłat i innych należności gmin określonych ustawami,
 - 5) subwencje z budżetu państwa,
 - 6) wyodrębnione wydatki na finansowanie zleconych gminom zadań z zakresu administracji rządowej, innych zadań zleconych gminom ustawami oraz dotacje celowe i dochody związane z realizacją tych zadań,
 - 7) dochody z majątku gmin,
 - 8) źródła pokrycia niedoboru.
2. W budżecie gminy mogą być wyodrębnione środki do dyspozycji jednostek pomocniczych.

Art. 8.

Rady gmin uchwalają budżety gmin na okres roku kalendarzowego w terminach i na zasadach określonych w ustawie o samorządzie terytorialnym.

Art. 9.

1. Dochody i wydatki budżetu państwa oraz budżetów gmin klasyfikuje się według:
 - 1) działów - odpowiadających podstawowym dziedzinom działalności,
 - 2) rozdziałów - odpowiadających określonym grupom jednostek organizacyjnych lub zadań budżetowych,
 - 3) paragrafów - odpowiadających określonym źródłom dochodów oraz rodzajom wydatków budżetowych,
2. Dochody i wydatki budżetu państwa klasyfikuje się także według części obejmujących poszczególne:
 - 1) naczelne organy władzy państwowej,
 - 2) naczelne i centralne organy administracji państwowej, wymiaru sprawiedliwości, nauki, terenowe organy rządowej administracji ogólnej i inne,
 - 3) zadania ogólne, nie przypisane jednostkom określonym w pkt 1 i 2, w tym rezerwy ogólne i celowe oraz subwencje ogólne dla gmin,
 - 4) zadania ogólne, o których mowa w art. 6 ust. 3 pkt 2.
3. Dotacje celowe na zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminom, dotacje celowe na inne zadania zlecone gminom ustawami oraz dochody i wydatki związane z tymi zadaniami ujmuje się we właściwych częściach budżetu państwa.
4. W odrębnych podziałkach klasyfikacyjnych, poza wymienionymi w ust. 1 i 2, ujmuje się:
 - 1) nadwyżki dochodów nad wydatkami budżetu,
 - 2) wpływy pochodzące ze sprzedaży skarbowych papierów wartościowych oraz papierów wartościowych, emitowanych przez gminy i związki gmin,
 - 3) przychody i rozchody związane z zaciągniętymi kredytami krajowymi i zagranicznymi oraz innymi zobowiązaniami Skarbu Państwa lub gminy,
 - 4) przychody i rozchody związane z udzielonymi pożyczkami krajowymi i kredytami zagranicznymi.
5. Minister Finansów ustala, **z uwzględnieniem klasyfikacji działów administracji rządowej** w drodze rozporządzenia:
 - 1) szczegółową klasyfikację dochodów i wydatków budżetowych,
 - 2) zasady zaliczania poszczególnych rodzajów dochodów i wydatków do odpowiednich podziałek klasyfikacji budżetowej,
 - 3) klasyfikację przychodów i rozchodów wymienionych w ust. 4,
 - 4) dysponentów części, o których mowa w ust. 2 pkt 3 i 4, z zastrzeżeniem art. 46 ust. 1 i 2.

zmiana w ust. 5
wchodzi w życie z dn.
1.01.1999 r.

Art. 10.

Dochody i wydatki budżetu państwa, realizowane bezpośrednio przez ministrów i wojewodów oraz jednostki im podległe, powinny być w planowaniu, ewidencji i sprawozdawczości wydzielone od zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminom.

Art. 11.

Gminy i ich jednostki organizacyjne prowadzące gospodarkę finansową na zasadach określonych w niniejszej ustawie opracowują plany i sprawozdania finansowe, zachowując obowiązujące zasady klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

Art. 12.

Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) ministrach - rozumie się przez to także kierowników naczelnych i centralnych organów administracji państwowej oraz innych dysponentów wyodrębnionych części budżetu państwa,
- 2) ustawie o samorządzie terytorialnym - rozumie się przez to ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz.U. Nr 16, poz. 95, Nr 32, poz. 191, Nr 34, poz. 199, Nr 43, poz. 253 i Nr 89, poz. 518, z 1991 r. Nr 4, poz. 18 i Nr 110, poz. 473, z 1992 r. Nr 85, poz. 428 i Nr 100, poz. 499 oraz z 1993 r. Nr 17, poz. 78),
- 3) dysponentach części budżetowych - rozumie się przez to dysponentów wydatków budżetowych ustalonych w danej części budżetu państwa,
- 4) zadaniu budżetowym - rozumie się przez to określone jednorodne zadanie klasyfikacyjnie wyodrębnione i realizowane przez różne jednostki organizacyjne i osoby fizyczne,
- 5) gospodarce pozabudżetowej - rozumie się przez to zakłady budżetowe, gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych oraz środki specjalne,
- 6) środkach pozabudżetowych - rozumie się przez to środki gospodarki pozabudżetowej oraz państwowych funduszy celowych,
- 7) budżecie - rozumie się przez to budżet państwa i budżety gmin.

Rozdział 2**Zasady gospodarki finansowej****Art. 13.**

1. Zamieszczenie w budżecie państwa dochodów z określonych źródeł lub wydatków na określone cele nie stanowi podstawy roszczeń bądź zobowiązań prawnych państwa wobec osób trzecich ani roszczeń tych osób wobec państwa.
2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania do wydatków budżetu państwa na subwencje ogólne dla gmin.
3. Zasadę, o której mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio do budżetów gmin w zakresie roszczeń i zobowiązań samorządu terytorialnego i osób trzecich.

Art. 14.

Państwowe jednostki organizacyjne, których gospodarka finansowa nie jest uregulowana w odrębnych ustawach, są państwowymi jednostkami budżetowymi lub zakładami budżetowymi i prowadzą gospodarkę finansową na zasadach określonych w niniejszej ustawie.

Art. 15.

1. Państwowe jednostki budżetowe pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu państwa, a uzyskane dochody odprowadzają do tego budżetu.
2. Dysponenci części budżetowych mogą powoływać lub likwidować państwowe jednostki budżetowe objęte daną częścią budżetu państwa.

Art. 16.

1. Działalność gospodarcza podejmowana w celu realizacji zadań państwowych jednostek organizacyjnych może być prowadzona w formie gospodarki pozabudżetowej, jeżeli koszty tej działalności pokrywane są z uzyskiwanych dochodów własnych.
2. Mogą być stosowane następujące formy gospodarki pozabudżetowej:
 - 1) państwowa jednostka organizacyjna, która prowadzi działalność gospodarczą na zasadzie odpłatności, może być prowadzona w formie zakładu budżetowego, pokrywającego swoje koszty z dochodów własnych,
 - 2) działalność uboczna lub część podstawowej działalności państwowej jednostki budżetowej, nie wyodrębniona organizacyjnie z tej jednostki, może być finansowana z dochodów uzyskiwanych z tej działalności, zwanych dalej środkami specjalnymi,
 - 3) działalność uboczna lub część podstawowej działalności państwowej jednostki budżetowej, wyodrębniona organizacyjnie z tej jednostki, może być prowadzona i finansowana z dochodów własnych w formie gospodarstwa pomocniczego.
3. Na działalność, o której mowa w ust. 1, mogą być przyznawane dotacje z budżetu.
4. Zakres i zasady przyznawania dotacji, o których mowa w ust. 3, określają:
 - 1) w odniesieniu do budżetu państwa - Rada Ministrów w drodze rozporządzenia,
 - 2) w odniesieniu do budżetu gminy - rada gminy.
5. Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, ustala stawki dotacji przedmiotowych dla działalności objętych rozporządzeniem, o którym mowa w ust. 4 pkt 1.
6. Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, określa tryb tworzenia i szczegółowe zasady gospodarki finansowej zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych, o których mowa w ust. 2.
- 6a. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb umarzania wierzytelności państwowych jednostek budżetowych z tytułu należności pieniężnych, do których nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 sierp-

nia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926), oraz udzielania innych ulg w spłaceniu tych należności oraz wskazać organy do tego uprawnione.

7. Likwidacja jednostki gospodarczej będącej osobą prawną w celu utworzenia jednostki działającej na zasadach gospodarki pozabudżetowej, o których mowa w ust. 2, może nastąpić tylko za zgodą Ministra Finansów, z tym że w odniesieniu do jednostek stanowiących własność komunalną zgodę wyraża wojewoda w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Art. 17.

1. Jednostki organizacyjne gmin, których gospodarka finansowa nie jest uregulowana w odrębnych ustawach, prowadzą tę gospodarkę na zasadach określonych w art. 15 ust. 1 oraz art. 16 ust. 1 - 4 pkt 2 i ust. 6.
2. Jednostki, o których mowa w ust. 1, może powoływać lub likwidować rada gminy.
3. Rada gminy może określić szczegółowe zasady i tryb umarzania wierzytelności jednostek organizacyjnych gminy z tytułu należności pieniężnych, do których nie stosuje się przepisów ustawy - Ordynacja podatkowa, oraz udzielania innych ulg w spłaceniu tych należności oraz wskazać organy do tego uprawnione.

Art. 18.

1. Zadanie państwowe może być wyodrębnione z budżetu państwa i finansowane w ramach państwowego funduszu celowego, utworzonego na podstawie ustawy.
2. Wydatki państwowego funduszu celowego mogą być dokonywane tylko w ramach posiadanych środków finansowych obejmujących bieżące dochody i pozostałości z okresów poprzednich, z zastrzeżeniem ust. 4.
3. Środki finansowe państwowego funduszu celowego są gromadzone w banku na wyodrębnionym rachunku.
4. Dopuszcza się możliwość przejściowego zasilania państwowego funduszu celowego kredytem bankowym.
5. Gospodarka finansowa państwowych funduszy celowych jest prowadzona na podstawie planów stanowiących część ustawy budżetowej, określających przychody i rozchody poszczególnych państwowych funduszy celowych.
6. Szczegółowe zasady gospodarki finansowej państwowego funduszu celowego, w zakresie nie uregulowanym ustawą, o której mowa w ust. 1, ustala, w drodze rozporządzenia, minister nadzorujący państwowy fundusz celowy, w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Art. 19.

1. Z budżetu państwa mogą być udzielane dotacje przedmiotowe dla przedsiębiorstw i innych jednostek wytwarzających określone rodzaje wyrobów lub świadczących określone rodzaje usług, kalkulowane według stawek jednostkowych.
2. Ustawa budżetowa określa kwoty i zakres dotacji, o których mowa w ust. 1.

3. Minister Finansów, z zastrzeżeniem ust. 4 i 5, w drodze rozporządzenia, ustala stawki dotacji przedmiotowych na jednostkę wyrobu lub usługi oraz określa szczegółowe zasady i tryb udzielania tych dotacji, z uwzględnieniem równoprawności przedsiębiorców, niezależnie od ich przynależności sektorowej.
4. Minister Transportu i Gospodarki Morskiej może różnicować stawkę dotacji przedmiotowej do pasażerskich przewozów autobusowych dla poszczególnych przedsiębiorstw Państwowej Komunikacji Samochodowej. Średnia ważona stawek zróżnicowanych nie może być wyższa od stawki ustalonej przez Ministra Finansów w trybie określonym w ust. 3.
5. *Minister Edukacji Narodowej* **Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania oraz minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego** *ustala* **ustalają** stawki dotacji, o których mowa w ust. 3, do podręczników szkolnych i akademickich oraz w porozumieniu z Ministrem Finansów *określa* **określają** szczegółowe zasady i tryb udzielania tych dotacji.

zmiany w ust. 5
wchodzą w życie z
dn. 1.01.1999 r.

Art. 19a.

1. Z budżetu państwa mogą być udzielane dla różnych przedsiębiorców, niezależnie od ich przynależności sektorowej (w tym i dla jednostek gospodarki pozabudżetowej), dotacje na finansowanie zadań budżetowych rolnictwa, kalkulowane według stawek jednostkowych.
2. Ustawa budżetowa określa rodzaje zadań, o których mowa w ust. 1, oraz kwotę dotacji przeznaczoną na ich realizację.
3. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Finansów, w drodze rozporządzenia, ustala stawki dotacji na jednostkę usługi lub produktu oraz szczegółowe zasady i tryb udzielania tych dotacji.

Art. 20.

1. Z budżetu państwa mogą być udzielane dotacje dla jednostek niepaństwowych na zadania państwowe realizowane przez te jednostki.
2. Ustawa budżetowa określa wysokość dotacji z budżetu państwa dla jednostek, o których mowa w ust. 1.
3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa:
 - 1) rodzaje zadań państwowych, które mogą być zlecone jednostkom niepaństwowym,
 - 2) ogólne warunki i tryb zlecania zadań, o których mowa w pkt 1, oraz zasady ustalania i rozliczania dotacji, o których mowa w ust. 1,
 - 3) tryb dokonywania ocen oraz sprawowania nadzoru i kontroli realizacji zadań, o których mowa w pkt 1.

Art. 21.

Z budżetu państwa mogą być udzielane dotacje podmiotowe w ustawowo określonym zakresie lub w zakresie określonym w przepisach wydanych na podstawie ustaw.

Art. 21a.

Z budżetu jednostek, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym, może być udzielana pomoc rzeczowa lub finansowa innym jednostkom samorządu terytorialnego.

Art. 22.

1. W zakresie ustalonym przez Sejm z budżetu państwa mogą być finansowane umorzenia kredytów bankowych oraz dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych.
2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa zasady i tryb rozliczeń budżetu z tytułów, o których mowa w ust. 1.

Art. 24.

art. 23 i 23a skreślone

Minister Finansów prowadzi ewidencję:

- 1) należności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych kredytów zagranicznych i pożyczek oraz poręczeń i gwarancji,
- 2) zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu:
 - a) zaciągniętych kredytów i pożyczek krajowych i zagranicznych,
 - b) poręczeń oraz gwarancji, udzielonych na podstawie odrębnych przepisów,
 - c) emisji skarbowych papierów wartościowych.

Art. 24a.

Organy podatkowe, o których mowa w ustawie - Ordynacja podatkowa, są obowiązane do prowadzenia ewidencji wydanych przez te organy:

- 1) decyzji, na podstawie których przyznano ulgi w spłacie podatków,
- 2) postanowień o wstrzymaniu wykonania decyzji.

Art. 25.

Minister Finansów określa zasady rachunkowości i planowania dotyczące emisji i obrotu państwowymi papierami wartościowymi, emitowanymi przez Skarb Państwa, a w porozumieniu z Prezesem Głównego Urzędu Statystycznego - także zasady sprawozdawczości w tym zakresie.

Rozdział 3**Zasady finansowania inwestycji****Art. 26.**

Wydatki budżetu państwa na inwestycje obejmują:

- 1) wydatki na inwestycje państwowych jednostek i zakładów budżetowych,
- 2) dotacje na finansowanie:

- a) inwestycji innych państwowych jednostek organizacyjnych, dla których zasady gospodarki finansowej są określone w odrębnych ustawach,
 - b) inwestycji przedsiębiorców,
 - c) inwestycji związanych i badaniami naukowymi i pracami badawczo-rozwojowymi,
- 3) środki na spłatę, objętych poręczeniami lub gwarancjami Skarbu Państwa, kredytów bankowych na inwestycje,
 - 4) dotacje na finansowanie inwestycji realizowanych przez gminy jako zadania własne, w zakresie ustalonym w ustawie budżetowej.

Art. 27.

- 1. Do inwestycji centralnych zalicza się inwestycje państwowych jednostek i zakładów budżetowych oraz mogą być zaliczane inwestycje przedsiębiorców i państwowych jednostek organizacyjnych, o których mowa w art. 26 pkt 2, finansowane w całości lub w części ze środków budżetu państwa lub z kredytu bankowego, objętego poręczeniem albo inną formą gwarantowania przez Skarb Państwa spłaty kredytu, jeżeli okres realizacji przekracza rok budżetowy, a całkowita wartość kosztorysowa danej inwestycji jest wyższa od kwoty określonej przez Ministra Finansów w zarządzeniu wydawanym na podstawie art. 31 ust. 3 pkt 1.
- 2. Wykaz inwestycji centralnych stanowi załącznik do ustawy budżetowej, w którym dla każdej inwestycji centralnej określa się w szczególności:
 - 1) nazwę i lokalizację inwestycji,
 - 2) nazwę inwestora,
 - 3) efekty inwestycji,
 - 4) całkowitą wartość kosztorysową inwestycji,
 - 5) środki na finansowanie inwestycji, w tym kredyt lub pożyczka objęte poręczeniem albo gwarancją Skarbu Państwa, oraz dotację z budżetu państwa,
 - 6) nakłady inwestycyjne w roku budżetowym oraz planowane środki na ich finansowanie, w tym dotację z budżetu państwa.
- 2a. Środki z budżetu państwa, przeznaczone na finansowanie inwestycji centralnych, ujęte w wykazie, o którym mowa w ust. 2, nie mogą być, z zastrzeżeniem ust. 2b, wykorzystywane na inne cele.
- 2b. Minister Finansów, z zastrzeżeniem ust. 2c, po zaopiniowaniu przez komisję sejmową właściwą do spraw budżetu, może wyrazić zgodę na zmianę wykorzystania środków budżetowych, przeznaczonych uprzednio na finansowanie inwestycji centralnej.
- 2c. Wniosek wojewody o zmianę wykorzystania środków, o których mowa w ust. 2a, wymaga porozumienia z ministrem właściwym ze względu na przedmiot inwestycji.
- 3. Rada Ministrów określa w każdym przypadku zasady postępowania z inwestycjami wyłączonymi z wykazu inwestycji centralnych.

Art. 28.

1. Inwestycje państwowych jednostek i zakładów budżetowych są finansowane, ze środków budżetu państwa. Inwestycje te mogą być finansowane również ze środków pozabudżetowych w zakresie określonym w przepisach dotyczących tych środków.
2. Inwestycje gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych są finansowane jako inwestycje tych jednostek.

Art. 29.

1. Wysokość wydatków na finansowanie inwestycji powinna być określona w projekcie budżetu na poziomie zapewniającym terminowe wykonanie inwestycji.
2. Środki z budżetu oraz środki pozabudżetowe na inwestycje są przekazywane przez dysponentów tych środków na rachunek bankowy, z którego jest finansowana inwestycja, w okresach i kwotach umożliwiających inwestorowi terminowe regulowanie zobowiązań.
3. Środki finansowe zgromadzone na rachunku, o którym mowa w ust. 2, nie wykorzystane w danym roku, przechodzą na rok następny.
4. Dysponenci części budżetu państwa prowadzą ewidencję stanu zaangażowania tego budżetu w finansowanie inwestycji rozpoczętych.
5. Środki z budżetu otrzymane przez przedsiębiorcę na finansowanie inwestycji podlegają zwrotowi, jeżeli przedsiębiorca w danym roku nie przeznaczy środków własnych na finansowanie tej inwestycji co najmniej w kwocie planowanej w wykazie, o którym mowa w art. 27 ust. 2.

Art. 30.

Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określi szczegółowe zasady planowania i finansowania inwestycji, na które są przeznaczane dotacje z budżetu państwa.

Rozdział 4**Opracowywanie i uchwalanie budżetu państwa****Art. 31.****3. Minister Finansów:****ust. 1 i 2 skreślone**

- 1) określa, w drodze zarządzenia, szczegółowe zasady, tryb i terminy opracowania materiałów do projektu budżetu państwa; materiały do projektu poszczególnych części budżetu opracowują właściwi ministrowie, z wyjątkiem rozliczeń przedsiębiorstw z budżetem z tytułu podatków i dotacji,
- 2) włącza do projektu budżetu państwa dochody i wydatki Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Trybunału Konstytucyjnego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, Najwyższej Izby Kontroli, Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Krajowego Biura Wyborczego oraz Państwowej Inspekcji Pracy,

- 3) opracowuje projekt ustawy budżetowej, który wraz z uzasadnieniem oraz wykazem spraw spornych przedkłada Radzie Ministrów,
- 4) ustala, w trybie określonym w odrębnej ustawie, proponowane subwencje ogólne dla gmin i zbiorczą kwotę tych subwencji włącza do projektu budżetu państwa,
- 5) włącza do projektu budżetu państwa wydatki związane z poręczeniami i gwarancjami udzielonymi przez Radę Ministrów lub Ministra Finansów i zobowiązaniami Skarbu Państwa wynikającymi z ustaw.

Art. 32.

Minister Finansów, w terminie określonym w art. 33 ust. 1, podaje poszczególnym gminom do wiadomości roczne kwoty subwencji ogólnych, przyjęte do projektu ustawy budżetowej, o którym mowa w art. 31 ust. 3 pkt 3.

Art. 33.

1. Rada Ministrów uchwała projekt ustawy budżetowej i wraz z uzasadnieniem przedstawia go Sejmowi i Senatowi w terminie do dnia 31 października roku poprzedzającego rok budżetowy.
2. Ministrowie przedstawiają właściwym komisjom sejmowym, na ich żądanie, dodatkowe informacje i wyjaśnienia.
3. W przypadku gdy Rada Ministrów z ważnych przyczyn nie może przedstawić Sejmowi i Senatowi projektu ustawy budżetowej w terminie określonym w ust. 1, jest zobowiązana przedstawić w tym terminie projekt ustawy o prowizorium budżetowym wraz z uzasadnieniem.
4. Prowizorium budżetowe, o którym mowa w ust. 3, powinno zawierać niezbędne dane o dochodach i wydatkach budżetu państwa na określoną część roku, w szczególności i zakresie określonych w art. 34 ust. 1 i 2, oraz upoważnienie do zaciągania kredytu bankowego, emisji obligacji bonów skarbowych i innych skarbowych papierów wartościowych.
5. W razie gdy z początkiem roku budżetowego nie wejdzie w życie ustawa budżetowa lub ustawa o prowizorium budżetowym, podstawą gospodarki finansowej państwa, w tym również określenia wysokości stawek należności budżetowych, wielkości zadłużenia z tytułów określonych w art. 40 ust. 1 pkt 1 i 2, emisji skarbowych papierów wartościowych oraz składek na państwowe fundusze celowe, jest, do czasu wejścia w życie odpowiedniej ustawy, przedstawiony Sejmowi jeden z projektów ustaw, o których mowa w ust. 1 i 3.
6. Przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio w przypadku, gdy podstawą gospodarki finansowej państwa jest ustawa lub projekt ustawy o prowizorium budżetowym na określoną część roku, a przed upływem terminu obowiązywania prowizorium nie zostanie uchwalona ustawa budżetowa.
7. Informację o wysokości stawek należności budżetowych i składek na państwowe fundusze celowe ujętych w projekcie ustawy budżetowej - dla których obowiązek ustalenia wysokości stawek w ustawie budżetowej wynika z innych ustaw - ogłasza Minister Finansów, w drodze obwieszczenia, przed rozpoczęciem roku, w którym należności te są wymagalne.

Art. 34.**1. Ustawa budżetowa określa:**

- 1) dochody budżetu państwa w podziale na ważniejsze źródła tych dochodów,
- 2) wydatki budżetu państwa w podziale na poszczególne części obejmujące jednostki wymienione w art. 9 ust. 2 i 3, a w ramach części - w przekroju działów klasyfikacji budżetowej,
- 3) podział kwot, o których mowa w art. 6 ust. 1 na działy i województwa,
- 4) wydatki budżetu państwa na zadania zlecone gminom w podziale na ministerstwa zlecające te zadania i na poszczególne działy klasyfikacji budżetowej oraz dochody związane z tymi zadaniami,
- 5) nadwyżkę dochodów nad wydatkami budżetu państwa i przewidywane jej przeznaczenie lub niedobór budżetu państwa oraz źródła jego pokrycia,
- 6) kwotę subwencji ogólnych dla gmin w ujęciu zbiorczym,
- 7) kierunki prywatyzacji majątku państwowego,
- 8) wielkość przyrostu zadłużenia z tytułu udzielonych kredytów.

2. Ustawa budżetowa obejmuje również:

- 1) zestawienie dochodów i wydatków państwowych jednostek gospodarki pozabudżetowej,
- 2) plany dochodów i wydatków poszczególnych państwowych funduszy celowych,
- 3) limity zatrudnienia (etatów) w wypadku gdy zamierza się im nadać charakter dyrektywny.

3. Do projektu ustawy budżetowej załącza się uzasadnienie zawierające:

- 1) przewidywane wykonanie budżetu państwa za rok poprzedzający rok, którego dotyczy projekt ustawy budżetowej,
 - 1a) założenia polityki społeczno-gospodarczej na rok budżetowy,
 - 2) założenia dotyczące podstawowych wielkości makroekonomicznych (produktu krajowego brutto i składników jego ostatecznego podziału, obrotów handlu zagranicznego, cen, zatrudnienia, poziomu bezrobocia) na rok budżetowy i kolejne dwa lata,
- 2a) prognozy wskaźników charakteryzujących dochody ludności i sytuację finansową przedsiębiorstw na rok budżetowy,
- 3) objaśnienia założeń projektu budżetu państwa,
- 4) bilans finansów sektora publicznego, obejmujący dochody i wydatki:
 - a) budżetu państwa,
 - b) państwowych jednostek gospodarki pozabudżetowej,
 - c) państwowych funduszy celowych,
 - d) budżetów gmin,
 - e) gminnych jednostek gospodarki pozabudżetowej,
- 5) bilans płatniczy,

- 6) prognozę stanu należności i zobowiązań Skarbu Państwa na początek i koniec roku budżetowego oraz szacunek zaangażowania budżetu państwa, związane-
go z inwestycjami finansowanymi ze środków budżetowych i z tytułu porę-
czeń i gwarancji, udzielonych przez Skarb Państwa,
- 7) kryteria określania wydatków budżetów wojewodów.

Art. 35

Minister Finansów zawiadamia gminy o ostatecznej wysokości przyznanej subwencji ogólnej w terminie 7 dni od ogłoszenia ustawy budżetowej.

Art. 36.

1. Dysponenci części budżetowych ustalają i przedstawiają Ministrowi Finansów układ wykonawczy ich budżetów w granicach kwot wynikających z ustawy bu-
dżetowej w terminie 14 dni od ogłoszenia ustawy budżetowej.
2. Po ustaleniu kwot dochodów i wydatków dla poszczególnych budżetów wojewo-
dów, o których mowa w art. 6 ust. 1, wojewodowie opracowują układ wykonaw-
czy budżetów w terminie 14 dni od ogłoszenia ustawy budżetowej.
4. Układy wykonawcze budżetu, o których mowa w ust. 1 i 2, należy opracowy-
wać w podziale na działy i rozdziały klasyfikacji budżetowej, z wyodrębnieniem ust. 3 skreślony
dotacji z budżetu, wydatków na wynagrodzenia, wynagrodzenia i szkolenia
związane z funkcjonowaniem służby cywilnej, inwestycji oraz innych wydatków,
których wysokość określona została dyrektywnie na podstawie odrębnych prze-
pisów.
5. Minister Finansów może, w uzasadnionych przypadkach, zwiększyć szczegó-
łość układu wykonawczego budżetu, o którym mowa w ust. 4.
6. Dysponenci części budżetowych oraz wojewodowie dokonują podziału na po-
szczególne jednostki ogólnych kwot dochodów i wydatków wynikających z u-
kładu wykonawczego ich budżetu, w celu zapewnienia zgodności planów finan-
sowych państwowych jednostek budżetowych i gospodarki pozabudżetowej z u-
stawą budżetową.
7. Dysponenci części budżetowych, z zastrzeżeniem art. 70 ust. 1, oraz wojewo-
dowie, przekazując poszczególnym jednostkom ogólną kwotę wydatków budże-
towych, mogą wyodrębnić tylko dotacje z budżetu, wydatki na wynagrodzenia,
inwestycje oraz inne wydatki, których wysokość określona została dyrektywnie
na podstawie odrębnych przepisów.
8. Zasady, tryb i terminy opracowania planów finansowych jednostek, o których
mowa w ust. 6, określają przepisy w sprawie zasad i trybu wykonywania budżetu
państwa oraz w sprawie zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i
środków specjalnych.

Rozdział 5

Opracowywanie i uchwalanie budżetu gminy

Art. 37.

1. Uchwała budżetowa gminy określa:
 - 1) dochody budżetu gminy co najmniej w podziale według ważniejszych źródeł,
 - 2) wydatki budżetu gminy co najmniej w układzie działów klasyfikacji budżetowej.
2. Uchwała budżetowa może określać, w formie załącznika, wydatki jednostek, o których mowa w art. 7 ust. 2, w układzie co najmniej działowym.

Art. 37a.

1. Rada gminy określa szczegółowość układu wykonawczego budżetu, z zastrzeżeniem, iż szczegółowość ta nie może być mniejsza od określonej w art. 36 ust. 4.
2. Zarząd gminy opracowuje układ wykonawczy budżetu gminy i przekazuje poszczególnym jednostkom informacje w szczególności określonej przez radę gminy.

Art. 38.

1. Zarząd gminy opracowuje plan finansowy dla zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminie oraz innych zadań zleconych gminie ustawami, przyjmując jako podstawę dla tego planu kwotę dotacji przyznanych na ten cel w danym roku kalendarzowym.
3. Minister Finansów określa szczegółowe zasady, tryb i terminy opracowywania ust. 2 skreślony planów finansowych zadań zleconych z zakresu administracji rządowej a także innych zadań zleconych gminom ustawami oraz przekazywania gminom dotacji celowych na realizację tych zadań.

Art. 38a.

1. O zmianie wysokości kwot dotacji celowych przyznanych gminom wojewoda zmiana w ust. 1
wchodzi w życie z dn.
1.01.1999 r. zawiadamia, w terminie 7 dni, gminę, Ministra Finansów oraz *Ministra - Szefa Urzędu Rady Ministrów* **ministra właściwego do spraw administracji publicznej**.
2. Zmiany kwot dotacji przyznanych gminom są wprowadzane w budżecie gminy przez zarząd gminy. Zarząd informuje radę gminy o wprowadzonych zmianach na najbliższej sesji rady gminy, nie później jednak niż przed zakończeniem roku budżetowego.
3. Zmiany kwot dotacji na zadania zlecone gminom mogą następować w terminie do dnia 30 listopada roku budżetowego, a zmiany kwot dotacji na dofinansowanie zadań własnych gmin - do dnia 20 grudnia roku budżetowego.

Rozdział 6

Wykonywanie budżetu

Art. 39.

1. Rada Ministrów sprawuje ogólny nadzór nad wykonywaniem budżetu państwa i może wydawać wytyczne w sprawie zasad realizacji tego budżetu.
2. Minister Finansów sprawuje ogólną kontrolę realizacji dochodów i wydatków budżetu państwa oraz utrzymania równowagi budżetowej, określanych corocznie ustawą budżetową.
3. Dysponenci części budżetowych sprawują nadzór i kontrolę nad całością gospodarki finansowej podległych im jednostek organizacyjnych oraz realizację zadań, o których mowa w art. 20 ust. 1, i rozliczeniami dotacji z budżetu państwa na te zadania.

Art. 39a.

Rada Ministrów może:

- 1) zwiększyć planowane w ustawie budżetowej dochody i wydatki, w przypadku otrzymania, przeznaczonych na sfinansowanie zadań państwa:
 - a) środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej,
 - b) darowizn,
- 2) określić szczególne zasady wykorzystywania i rozliczania środków, o których mowa w pkt 1.

Art. 40.

1. Upoważnia się Ministra Finansów do:
 - 1) zaciągania kredytów w bankach,
 - 2) emisji obligacji i bonów skarbowych oraz innych skarbowych papierów wartościowych,
 - 3) nabywania i zbywania nieskarbowych papierów wartościowych.
2. Ustawa budżetowa określa dopuszczalne zadłużenie z tytułu kredytów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i źródła spłaty kredytów wraz z odsetkami oraz wielkość emisji, o której mowa w ust. 1 pkt 2. W przypadku emisji skarbowych papierów wartościowych, przy których termin realizacji praw jest krótszy niż rok od daty emisji (emisje krótkoterminowe), ustawa budżetowa określa jedynie dopuszczalne zadłużenie w ciągu roku i na koniec roku.
3. Ustawa budżetowa może wprowadzić ograniczenie nabywania i zbywania nieskarbowych papierów wartościowych.
4. Minister Finansów określa, w drodze zarządzenia, warunki emisji skarbowych papierów wartościowych, o których mowa w ust. 1 pkt 2, a w szczególności wartość nominalną poszczególnych emisji, wysokość i sposób oprocentowania, terminy wykupu i płatności odsetkowych, podmioty uprawnione do nabycia, sposób ustalenia ceny emisyjnej oraz terminy przedawnienia.

Art. 40a.

1. Upoważnia się Ministra Finansów do przekazywania Ministrowi Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej środków na przejściowe zasilanie w środki gospodarstw pomocniczych (rolnych) przy szkołach rolniczych. Środki te Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej obowiązany jest zwrócić w danym roku budżetowym.
2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej przekaze otrzymane środki gospodarstwu pomocniczemu (rolnym) przy szkołach rolniczych w formie oprocentowanych pożyczek.
3. Minister Finansów w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej określa, w drodze zarządzenia:
 - 1) tryb i terminy przekazywania i zwrotu środków wymienionych w ust. 1,
 - 2) zasady i warunki udzielania oraz terminy spłaty pożyczek wymienionych w ust. 2.

Art. 41.

1. Realizacja dochodów i wydatków budżetowych w poszczególnych częściach budżetu państwa należy do właściwości ministrów i wojewodów oraz jednostek im podległych.
2. Ministrowie i wojewodowie dokonują okresowych ocen przebiegu wykonania zadań oraz dochodów i wydatków przez podległe im jednostki organizacyjne a także zadań, o których mowa w art. 20 ust. 1 oraz podejmują w razie potrzeby działania zmierzające do prawidłowego wykonywania budżetu.

Art. 42.

1. W toku wykonywania budżetu obowiązują następujące zasady gospodarki finansowej:
 - 1) pełna realizacja zadań następuje w terminach określonych przepisami,
 - 2) ustalanie, pobieranie i odprowadzanie dochodów budżetowych następuje na zasadach i w terminach wynikających z obowiązujących przepisów,
 - 3) dokonywanie wydatków budżetowych następuje w granicach kwot określonych w budżecie, z uwzględnieniem prawidłowo dokonanych przeniesień i zgodnie z planowanym przeznaczeniem, w sposób celowy i oszczędny,
 - 4) zlecanie zadań powinno następować na zasadzie wyboru najbardziej korzystnej oferty wykonania,
 - 6) wydatki nieprzewidziane, których obowiązkowe płatności wynikają z tytułów egzekucyjnych, mogą być pokrywane z budżetu bez względu na poziom środków finansowych zaplanowanych na ten cel; powinny one być zrefundowane w trybie przeniesień wydatków z innych podziałek klasyfikacji budżetowej lub z rezerw,
 - 7) przeniesienia wydatków budżetowych w budżecie państwa mogą być dokonywane na zasadach i w zakresie określonym w art. 45 i 46,
 - 8) zwiększanie planowanych wydatków budżetowych może się odbywać w granicach planowanych rezerw, o których mowa w art. 4,

pkt 5 skreślony

- 9) dotacje celowe przyznane gminom na realizację zadań zleconych, nie wykorzystane w danym roku, podlegają zwrotowi do budżetu państwa w części, w jakiej zadanie nie zostało wykonane,
 - 10) dotacje udzielone ze środków budżetowych, wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem lub pobrane w nadmiernej wysokości, podlegają zwrotowi do budżetu najpóźniej do końca lutego następnego roku, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej,
 - 11) środki na wynagrodzenia i szkolenia związane z funkcjonowaniem służby cywilnej nie mogą być wykorzystywane na inne cele.
2. Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, ustala szczegółowe zasady i tryb wykonywania budżetu państwa. ust. 3 skreślony

Art. 43.

1. W przypadku stwierdzenia:
 - 1) niegospodarności w określonych jednostkach,
 - 2) opóźnień w realizacji zadań,
 - 3) nadmiaru posiadanych środków,
 - 4) naruszenia zasad gospodarki finansowej, o których mowa w art. 42 ust. 1 - może być podjęta decyzja o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych. Blokowanie oznacza okresowy lub obowiązujący do końca roku zakaz dysponowania częścią lub całością planowanych wydatków.
2. Decyzje o blokowaniu planowanych wydatków, w przypadkach określonych w ust. 1, podejmują:
 - 1) Minister Finansów w zakresie całego budżetu państwa,
 - 2) ministrowie w zakresie ich części budżetu państwa,
 - 3) wojewodowie w zakresie ich budżetów i organów im podległych,
 - 4) rada gminy w zakresie całego budżetu gminy.
3. O decyzjach, o których mowa w ust. 2, ministrowie niezwłocznie informują Ministra Finansów, a wojewodowie - Ministra Finansów i *Ministra-Szefa Urzędu Rady Ministrów* **ministra właściwego do spraw administracji publicznej**. zmiana w ust. 3
wchodzi w życie z dn.
1.01.1999 r.
4. Decyzje, o których mowa w ust. 2, mogą określać wykaz rodzajów wydatków, które nie mogą być dokonywane w okresie obowiązywania tych decyzji.
5. Minister Finansów może przenieść zablokowane kwoty wydatków budżetu państwa do rezerw celowych.

Art. 44.

1. Blokowanie na czas oznaczony planowanych wydatków budżetu państwa może być stosowane w przypadku zagrożenia planowanego stanu równowagi budżetowej.
2. Decyzję o blokowaniu wydatków, o których mowa w ust. 1 podejmuje Rada Ministrów po uzyskaniu pozytywnej opinii komisji sejmowej właściwej do spraw budżetu.

Art. 45.

1. Przeniesienia planowanych wydatków budżetowych między działami lub częściami mogą być dokonywane przez Ministra Finansów tylko w celu wykonania ustaw.
2. Minister Finansów, za zgodą zainteresowanych ministrów, może przenosić wydatki między częściami budżetu państwa w obrębie jednego działu.
3. Dysponenci części budżetowych mogą dokonywać przeniesień planowanych wydatków budżetowych między rozdziałami i paragrafami klasyfikacji budżetowej w ramach danej części i działu budżetu państwa oraz przekazywać niektóre upoważnienia jednostkom podległym.
4. Ograniczenia wynikające z ust. 1-3 nie mają zastosowania do przeniesień wydatków z rezerw budżetu państwa, o których mowa w art. 4.
5. Przeniesienia wydatków budżetowych nie mogą zwiększać ustalonej w planie kwoty wydatków na wynagrodzenia oraz innych wydatków, którym na podstawie odrębnych przepisów nadano charakter dyrektywny.
6. Ograniczenia wymienione w ust. 5 nie dotyczą przeniesień spowodowanych koniecznością sfinansowania wydatków wynikających z ustaw.

Art. 46.

1. Rada Ministrów dysponuje ogólną rezerwą budżetową na wydatki nieprzewidziane.
2. Rada Ministrów może upoważnić Prezesa Rady Ministrów i Ministra Finansów do dysponowania rezerwą budżetową do wysokości określonych kwot.
3. Rezerwami celowymi, o których mowa w art. 4 ust. 2 i 3, dysponuje, z zastrzeżeniem ust. 4, Minister Finansów.
4. Rezerwą celową na wzrost wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej dysponuje Rada Ministrów.
5. Środkami na naukę, o których mowa w art.6 ust.2 pkt 4 dysponuje Przewodniczący Komitetu Badań Naukowych.

Art. 47.

1. Rada gminy może upoważnić zarząd gminy do dokonywania określonych zmian w budżecie gminy, z wyjątkiem przeniesień wydatków między działami.
2. Ograniczenia wynikające z ust. 1 nie mają zastosowania do przeniesień wydatków z rezerw budżetowych, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2, jeżeli rada gminy upoważniła zarząd gminy do dysponowania tymi rezerwami.

Art. 48.

1. Niezrealizowane kwoty planowanych wydatków budżetowych wygasają z upływem roku budżetowego.
2. Rada Ministrów ustala wykaz wydatków, do których nie stosuje się zasady określonej w ust. 1.

Art. 49.

1. Przedstawiane Radzie Ministrów projekty ustaw, rozporządzeń i uchwał, których skutkiem finansowym może być zwiększenie wydatków z budżetu państwa lub zmniejszenie dochodów budżetowych, wymagają określenia wysokości tych skutków i uprzedniego zaopiniowania projektów przez Ministra Finansów.
2. Wydanie przez naczelny lub centralny organ administracji państwowej aktu normatywnego wywołującego skutki finansowe dla budżetu państwa, nie przewidziane w danej części budżetowej, wymaga porozumienia z Ministrem Finansów.

Art. 50.

1. Obsługę bankową budżetu państwa - z wyłączeniem rachunków państwowych jednostek budżetowych, mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej - wykonuje Narodowy Bank Polski.
2. Obsługa bankowa, o której mowa w ust. 1, obejmuje obsługę rachunków budżetu państwa i państwowych funduszy celowych; obejmuje ona również sporządzanie sprawozdawczości z wykonania budżetu państwa w zakresie uzgodnionym przez Ministra Finansów z Prezesem Narodowego Banku Polskiego.
3. Obsługa bankowa jednostek gospodarki pozabudżetowej wykonywana jest przez dowolne banki.
4. Obsługa bankowa prowadzona jest w ramach umowy rachunku bankowego i obowiązujących norm prawnych.
5. Środki budżetu państwa wyodrębnione na realizację określonych w ustawie budżetowej zadań finansowanych w formie kredytu mogą być lokowane w bankach.

Art. 51.

Minister Finansów określi, w porozumieniu z Prezesem Głównego Urzędu Statystycznego, zasady i terminy sporządzania sprawozdawczości budżetowej.

Art. 51a.

1. Zasady prowadzenia rachunkowości państwowych i gminnych jednostek budżetowych i ich gospodarstw pomocniczych, zakładów budżetowych, państwowych i gminnych funduszy celowych oraz gmin i ich związków określa odrębna ustawa, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Minister Finansów określi szczególne zasady prowadzenia rachunkowości oraz jednolite plany kont dla jednostek wymienionych w ust. 1.
3. Minister Finansów określi zasady rachunkowości i plan kont dla organów podatkowych.

Rozdział 7

Kontrola wykonania budżetu

Art. 52.

1. Wykonanie budżetu państwa podlega kontroli Sejmu.
2. Wykonanie budżetu gminy podlega kontroli rady gminy.

Art. 53.

1. Minister Finansów przedstawia komisji sejmowej właściwej do spraw budżetu i Najwyższej Izbie Kontroli informację o przebiegu wykonania budżetu państwa za I półrocze, w terminie do dnia 10 września tego roku.
2. Zarząd gminy przedstawia radzie gminy i regionalnej izbie obrachunkowej informację o przebiegu wykonania budżetu gminy za I półrocze w terminie 60 dni po upływie okresu sprawozdawczego.

ad. art. 53 - patrz art. 22 ust. 2 (Dz.U. 1997 r. Nr 80, poz. 491).

Art. 54.

1. Rada Ministrów przedstawia Sejmowi i Najwyższej Izbie Kontroli coroczne sprawozdanie z wykonania budżetu państwa do dnia 30 czerwca roku następującego po upływie roku budżetowego wraz ze sprawozdaniem o dochodach i wydatkach dotyczących zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminom i innych zadań zleconych gminom ustawami oraz zbiorczą informację o wykonaniu budżetów gmin.
2. Sprawozdanie z wykonania budżetu państwa zawiera:
 - 1) ocenę realizacji założeń polityki społeczno-gospodarczej wraz z podstawowymi wskaźnikami produkcji, zatrudnienia, dochodu narodowego, obrotów handlu zagranicznego, inwestycji, spożycia, cen i płac, ocenę finansów jednostek gospodarczych, sytuacji dochodowej ludności, bilansu finansowego sektora publicznego oraz bilansu płatniczego,
 - 2) dochody i wydatki wynikające z zamknięć rachunków budżetu państwa, sporządzone według szczegółowości i układu ustawy budżetowej,
 - 3) dochody i wydatki dotyczące zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminom oraz innych zadań zleconych gminom ustawami,
 - 4) dochody i wydatki gospodarki pozabudżetowej oraz państwowych funduszy celowych,
 - 5) część objaśniającą wykonanie budżetu państwa, z uwzględnieniem różnic między budżetem uchwalonym a wykonanym,
 - 6) informację o wykorzystaniu środków finansowych pochodzących z dopłat do stawek w grach liczbowych.
3. Informacja o wykonaniu budżetów gmin powinna zawierać zestawienie dochodów i wydatków wynikające z zamknięć rachunków budżetów gmin, sporządzone w układzie działowym.
4. Rada Ministrów ustala zakres i formę zbiorczej informacji o wykonaniu budżetów gmin, o której mowa w ust. 1.

5. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, stanowi podstawę do sformułowania przez komisję sejmową właściwą do spraw budżetu wniosku o udzielenie Rządowi przez Sejm absolutorium za dany rok budżetowy.

Art. 55.

1. Zarząd gminy opracowuje:

- 1) roczne zbiorcze sprawozdanie z wykonania budżetu gminy według działów, rozdziałów i paragrafów,
- 2) odrębne roczne zbiorcze sprawozdanie z wykonania planów finansowych zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminie oraz innych zadań zleconych gminie ustawami - w układzie według części, działów, rozdziałów i paragrafów.

2. Sprawozdanie, o którym mowa:

- 1) w ust. 1 pkt 1, wójt lub burmistrz (prezydent miasta) przesyła regionalnej izbie obrachunkowej i wojewódzkiemu urzędowi statystycznemu,
- 2) w ust. 1 pkt 2, wójt lub burmistrz (prezydent miasta) przesyła regionalnej izbie obrachunkowej oraz we właściwym zakresie dysponentom części budżetu państwa.

3. Zbiorcze roczne sprawozdanie z wykonania budżetów gminy opracowuje Główny Urząd Statystyczny, a zbiorcze roczne sprawozdanie z wykonania planów finansowych zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminom i innych zadań zleconych gminom ustawami opracowuje Ministerstwo Finansów.

4. Minister Finansów, w porozumieniu z Prezesem Głównego Urzędu Statystycznego określa formę i terminy sporządzania sprawozdań, o których mowa w ust. 1-3.

5. Rada gminy rozpatruje sprawozdanie z wykonania budżetu gminy w terminie do dnia 30 kwietnia po roku sprawozdawczym i podejmuje decyzję w sprawie udzielenia absolutorium zarządowi.

Art. 56.

Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa prawa i obowiązki głównego księgowego budżetu państwa, głównych księgowych budżetów resortów, państwowych jednostek budżetowych, zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych oraz głównych księgowych (skarbników) gmin.

Rozdział 8

Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny budżetowej

Art. 57.

1. Naruszeniem dyscypliny budżetowej jest:

- 1) zaniechanie ustalenia należności budżetowych lub funduszy celowych albo ustalenie ich lub dochodzenie poniżej sumy wynikającej z prawidłowego obliczenia oraz niezgodne z przepisami ich umarzanie, odpisywanie lub dopuszczanie do przedawnienia,

- 2) przekroczenie wydatków budżetowych przewidzianych w planie finansowym jednostki wykonującej budżet,
 - 3) przekroczenie uprawnień do dokonywania zmian w budżecie lub w planie finansowym jednostek i zakładów budżetowych,
 - 4) zaniechanie przeprowadzenia i rozliczenia inwentaryzacji lub dokonanie inwentaryzacji w sposób niezgodny ze stanem rzeczywistym,
 - 5) niezgodne z przeznaczeniem wykorzystanie środków budżetowych otrzymanych z rezerw budżetowych oraz dotacji z budżetu lub państwowych funduszy celowych,
 - 6) niezgodne z przeznaczeniem wykorzystanie państwowych funduszy celowych,
 - 7) niedokonanie pełnych i terminowych wpłat do budżetu przez zakłady budżetowe, gospodarstwa pomocnicze i jednostki budżetowe w zakresie działalności finansowej w formie środków specjalnych,
 - 8) zaciągnięcie w roku budżetowym zobowiązań, które - przy uwzględnieniu wymagalnych terminów płatności i zobowiązań wymagalnych z okresów poprzedzających rok budżetowy - przekraczają plan finansowy jednostki wykonującej budżet,
 - 9) pobranie z rachunku bankowego środków na wynagrodzenia w jednostce budżetowej lub jednostce gospodarki pozabudżetowej bez jednoczesnego opłacenia należnych składek na rzecz Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i Funduszu Pracy,
 - 10) niedokonanie zaleconych przez urząd skarbowy operacji związanych z wzajemnym potrąceniem zobowiązań podatkowych i zobowiązań jednostki budżetowej,
 - 11) przeznaczenie dochodów uzyskanych przez państwową jednostkę budżetową na wydatki ponoszone w tej jednostce,
 - 12) zlecenie jednostce niepaństwowej zadania państwowego z naruszeniem wynikających z rozporządzenia wydanego na podstawie art. 20 ust. 3 warunków i trybu zlecania tych zadań lub zasad ustalania i rozliczania dotacji na to zadanie,
 - 13) naruszenie zasad realizacji budżetu określonych na podstawie art. 39 ust. 1 lub art. 39a pkt 2, a także szczególnych zasad gospodarki finansowej i zasad wykonywania budżetu ustalonych na podstawie art. 70,
 - 14) naruszenie przepisów ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz.U. Nr 76, poz. 344 i Nr 130, poz. 645, z 1995 r. Nr 99, poz. 488 oraz z 1997 r. Nr 123, poz. 777 i 778),
 - 15) wykazanie w sprawozdaniu budżetowym danych niezgodnych z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej,
 - 16) zaniechanie przez kierownika jednostki lub rzeczownika dyscypliny budżetowej zawiadomienia komisji orzekającej o naruszeniu dyscypliny budżetowej.
2. Nie stanowi naruszenia dyscypliny budżetowej działanie określone w ust. 1 pkt 2, 3, 6 i 11, podjęte w interesie społecznym, wyłącznie w celu zapobieżenia szkodzi lub usunięcia takiej szkody albo skutków spowodowanych zdarzeniami losowymi.

- 2a. Nieodzyskanie w całości lub w części kwot wydatkowanych z budżetu państwa z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa nie stanowi naruszenia dyscypliny budżetowej, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, iż odzyskanie tych kwot w pełnej wysokości nie jest możliwe.
3. Przepisy ust. 1, z wyjątkiem pkt 10, nie mają zastosowania do należności objętych ustawą o zobowiązaniach podatkowych oraz do należności celnych pobieranych w ruchu osobowym.

Art. 58.

Odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny budżetowej podlegają osoby winne naruszeń określonych w art. 57.

Art. 59.

Przepisów o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny budżetowej nie stosuje się, jeżeli:

- 1) łączna kwota należności uszczuplonych wskutek naruszeń określonych w art. 57 nie przekracza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego przez Główny Urząd Statystyczny, stosownie do przepisów art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 104, poz. 450, z 1992 r. Nr 21, poz. 84, z 1993 r. Nr 127, poz. 583 i Nr 129, poz. 602 oraz z 1994 r. Nr 84, poz. 385), przed dniem wydania orzeczenia przez komisję orzekającą,
- 2) łączna kwota przekroczenia wydatków budżetowych przewidzianych w planie finansowym jednostki wykonującej budżet lub szkoda jest niższa od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 1.

Art. 60.

1. Osoba winna naruszenia dyscypliny budżetowej ponosi odpowiedzialność zarówno w razie naruszenia dyscypliny budżetowej z winy umyślnej, jak i z winy nieumyślnej.
2. Winę umyślną i nieumyślną ocenia się według przepisów Kodeksu wykroczeń.

Art. 61.

1. Pracownik, który otrzymał do wykonania polecenie naruszające dyscyplinę budżetową, nie ponosi odpowiedzialności, jeżeli przed wykonaniem polecenia zgłosił pisemnie swojemu przełożonemu odpowiednie zastrzeżenie i pomimo tego zastrzeżenia otrzymał pisemne potwierdzenie polecenia; w tym przypadku odpowiedzialność ponosi kierownik jednostki lub inny przełożony pracownika, który wydał takie polecenie. Pisemne polecenie nie zwalnia pracownika od odpowiedzialności w przypadku, gdy wykonanie polecenia stanowi przestępstwo lub wykroczenie.
2. Kierownik jednostki lub inny przełożony pracownika ponosi odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny budżetowej także w przypadku dopuszczenia do naru-

szenia dyscypliny budżetowej przez zaniedbanie obowiązków w zakresie nadzoru.

Art. 62.

1. Karami za naruszenie dyscypliny budżetowej są: upomnienie, nagana lub kara pieniężna. Karę pieniężną wymierza się do wysokości trzykrotnej kwoty przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 59 pkt 1, ogłoszonego przez Główny Urząd Statystyczny przed dniem wydania orzeczenia przez komisję orzekającą.
2. Przy wymiarze kary bierze się pod uwagę rodzaj i stopień winy oraz skutki naruszenia dyscypliny budżetowej. W przypadku winy umyślnej oraz w przypadku, gdy osoba winna była już karana za naruszenie dyscypliny budżetowej, wymierza się karę nagany lub karę pieniężną.
3. Jeżeli obwiniony dopuścił się kilku czynów, a sprawa o te czyny jest objęta jednym postępowaniem, wymierza się obwinionemu jedną karę łączną za wszystkie czyny.
4. Jeżeli skutkiem naruszenia dyscypliny budżetowej jest szkoda (w tym odsetki za zwłokę), wymierza się karę pieniężną.
5. Przy orzekaniu w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej stosuje się odpowiednio art. 2, 4, 7, 33 i 34 oraz art. 39 § 1 i 2 Kodeksu wykroczeń.

Art. 63.

1. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny budżetowej jest niezależna od odpowiedzialności karnej, karnej skarbowej lub innej odpowiedzialności określonej przepisami prawa, z zastrzeżeniem przepisów ust. 2 - 4.
2. W razie wszczęcia postępowania karnego lub karnego skarbowego w związku z przestępstwem stanowiącym równocześnie naruszenie dyscypliny budżetowej, postępowanie o naruszenie dyscypliny budżetowej zawiesza się do czasu zakończenia postępowania karnego lub karnego skarbowego.
3. W razie prawomocnego skazania za przestępstwo stanowiące również naruszenie dyscypliny budżetowej, wszczęte postępowanie o naruszenie dyscypliny budżetowej podlega umorzeniu; nie podlegają ściągnięciu wymierzone i nie ściągnięte kary pieniężne.
4. Postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej nie wszczyna się, a wszczęte umarza, jeżeli za ten sam czyn zostało wszczęte wobec pracownika postępowanie dyscyplinarne na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 64.

1. Nie można wydać orzeczenia o karze za naruszenie dyscypliny budżetowej, jeżeli od końca roku, w którym ujawniono naruszenie dyscypliny budżetowej, upłynął rok lub jeżeli od naruszenia dyscypliny budżetowej upłynęły trzy lata.
2. Nie można wykonać kary za naruszenie dyscypliny budżetowej, jeżeli od dnia uprawomocnienia się orzeczenia upłynął rok. Przedawnienie wykonania kary

pieniężnej nie biegnie w okresie odroczenia tej kary lub jej spłaty w ustalonych ratach.

3. Zatarcie kary za naruszenie dyscypliny budżetowej następuje z mocy prawa, jeżeli od wykonania kary lub jej przedawnienia upłynęły dwa lata.

Art. 65.

1. Postępowanie w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej jest dwuinstancyjne.
2. Organami orzekającymi w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej są:
 - 1) resortowe komisje orzekające przy ministrze,
 - 2) komisje orzekające przy wojewodzie,
 - 3) komisje orzekające przy regionalnych izbach obrachunkowych,
 - 4) Główna Komisja Orzekająca przy Ministrze Finansów, jako organ drugiej instancji.
3. Minister Finansów sprawuje nadzór nad działalnością organów orzekających w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej.

Art. 66.

1. W skład komisji orzekających w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej wchodzi: przewodniczący, jego zastępcy i od trzech do pięciu członków. Kadencja komisji trwa 4 lata.
2. Przewodniczącego, jego zastępców i członków komisji powołuje i odwołuje właściwy minister lub wojewoda.
3. Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra Finansów, a zastępców przewodniczącego tej komisji i jej członków powołuje i odwołuje Minister Finansów.
4. Tryb powołania komisji, o których mowa w art. 65 ust. 2 pkt 3, oraz ich skład określi ustawa o regionalnych izbach obrachunkowych.

Art. 67.

1. Komisje orzekają w składzie trzech osób.
2. Przewodniczący komisji orzekającej wyznacza spośród osób wchodzących w skład komisji przewodniczącego zespołu orzekającego i dwóch członków.
3. Członkowie komisji orzekających są w zakresie orzekania niezawisli i podlegają tylko ustawom.

Art. 68.

Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa:

- 1) zakres działania organów orzekających w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej i tryb postępowania przed nimi,
- 2) zasady powoływania i tryb działania rzeczników dyscypliny budżetowej,

- 3) zasady i wysokość wynagrodzenia za udział w rozprawie przed komisją orzekającą w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej pierwszej i drugiej instancji, należnego członkom składu orzekającego oraz rzecznikowi dyscypliny budżetowej i protokolantowi,
- 4) tryb sprawowania nadzoru nad działalnością organów orzekających w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej,
- 5) zakres informacji przekazywanych organowi nadzoru.

Art. 69.

Organy orzekające w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej, ich skład i tryb postępowania przed nimi oraz zasady powoływania i tryb działania rzeczników dyscypliny budżetowej w Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i w innych jednostkach budżetowych podległych naczelnym organom władzy państwowej lub przez nich nadzorowanych określają odpowiednio Prezydent, Marszałek Sejmu i Marszałek Senatu.

Rozdział 9

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 70.

zmiany w art. 70 w
ust. 1 i 2 wchodzą w
życie z dn. 1.01.1999

1. *Ministrowie Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych i Administracji* **Ministrowie: właściwy do spraw obrony narodowej, właściwy do spraw wewnętrznych i właściwy do spraw administracji publicznej** oraz Szef Urzędu Ochrony Państwa, w porozumieniu z Ministrem Finansów, mogą ustalić szczególne zasady gospodarki finansowej podległych tym ministrom państwowych jednostek budżetowych i jednostek gospodarki pozabudżetowej oraz klasyfikację dochodów i wydatków budżetowych, zasady rachunkowości budżetowej oraz tryb postępowania przed resortowymi komisjami orzekającymi w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej.
2. Minister Finansów, w porozumieniu z *Przewodniczącym Komitetu Badań Naukowych* **ministrem właściwym do spraw nauki**, może ustalić szczególne zasady gospodarki finansowej dla jednostek naukowych i badawczo-rozwojowych.
3. Minister Finansów w porozumieniu z Ministrami Spraw Zagranicznych i Współpracy Gospodarczej z Zagranicą ustali szczególne zasady wykonywania budżetu jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 71.

1. Państwowe jednostki organizacyjne, prowadzące gospodarkę finansową na podstawie art. 13 ustawy z dnia 3 grudnia 1984 r. Prawo budżetowe (Dz.U. Nr 56, poz. 283, z 1985 r. Nr 59, poz. 296, z 1986 r. Nr 42, poz. 202, z 1987 r. Nr 33, poz. 181, z 1988 r. Nr 19, poz. 131, Nr 41, poz. 325, oraz z 1989 r. Nr 6, poz. 32 i Nr 34, poz. 178), dla których nie można zastosować form gospodarki finansowej wymienionych w art. 14-16, stosują formy przewidziane dla przedsiębiorstw lub spółek, chyba że odrębne ustawy stanowią inaczej.

2. Wybór formy gospodarki finansowej, o której mowa w ust. 1, należy do ministrów nadzorujących te jednostki. ust. 3 w tekście obwieszczenia

Art. 72.

Ustawy budżetowe mogą ustalać również środki na finansowanie inwestycji oraz na spłatę kredytów bankowych i odsetek od tych kredytów, inne niż określone w art. 26 ust. 1, jeżeli środki te zostały przed dniem 1 stycznia 1991 roku przyznane przez Radę Ministrów lub objęte gwarancjami przez Ministra Finansów na podstawie jej upoważnienia.

Art. 73.

Przepisy art. 42 ust. 1 pkt 1-5 i pkt 8, art. 48 i rozdziału 8, w zakresie nie uregulowanym innymi ustawami, stosuje się odpowiednio do gmin i ich związków, przy czym uprawnienia, które w odniesieniu do budżetu państwa przysługują:

- 1) Radzie Ministrów - w odniesieniu do budżetu gminy przysługują radzie gminy,
- 2) ministrom i wojewodom - w odniesieniu do budżetu gminy przysługują zarządowi gminy.

Art. 75.

Traci moc ustawa z dnia 3 grudnia 1984 r. - Prawo budżetowe (Dz. U. Nr 56, poz. 283, z 1985 r. Nr 59, poz. 296, z 1986 r. Nr 42, poz. 202, z 1987 r. Nr 33, poz. 181, z 1988 r. Nr 19, poz. 131, Nr 41, poz. 325, oraz z 1989 r. Nr 6, poz. 32 i Nr 34, poz. 178).

art. 74 w tekście obwieszczenia

Art. 78.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1991 r., z tym że do przygotowania i opracowania projektów budżetu państwa i budżetów gmin na 1991 r. stosuje się przepisy niniejszej ustawy, z wyjątkiem art. 31 ust. 1 i 2, art. 32 i art. 33 ust. 1.

art. 76 i 77 w tekście obwieszczenia